

ANTWOORD OP VERANTWOORD

Voor u ligt de vierde en tevens laatste nieuwsbrief **"Antwoord op verantwoord"**.

In deze nieuwsbrief, die bedoeld is voor ambtenaren en bestuurders van gemeenten, provincie, GHOR, politie en brandweer, wordt u geïnformeerd over de wettelijke adviestaak van de regionale brandweer in de regio Noord- en Midden-Limburg. In deze nieuwsbrief berichten we u over de verbeterde samenwerking rondom externe veiligheid en toekomstige activiteiten die op stapel staan in de regio. We pratten met brandweer, provincie en regiovoorzitter.



"Ik geloof sterk in regionale samenwerking"

Een regiovoorzitter heeft een belangrijke taak. Hoe ziet hij de beleidsvrije ruimte die de wetgever stelt? Hoe gaat hij om met alle belangen die spelen? En hoe ziet de toekomst eruit? We praten erover met de regiovoorzitter in Noord- en Midden-Limburg, de heer Bruls.

De heer Bruls is twee jaar geleden gevraagd als regiovoorzitter in Noord- en Midden-Limburg. Hij vervult de taak zichtbaar met plezier. "Ik ben voorzitter namens en voor de 21 autonome en samenwerkende gemeenten in onze regio. Het grote Venlo tot het kleine Kessel hebben daar ieder een eigenstandige positie, ik vind het mijn taak om op te letten dat iedereen goed tot zijn recht komt. Als regio hebben we de functie om complexe problemen aan te pakken en te bestrijden. Natuurlijk staat de kwaliteit van de veiligheid voorop." Als voorzitter heeft Bruls geen eigen portefeuille. De inhoudelijke onderwerpen zijn ondergebracht bij het Dagelijks Bestuur.

correct hebben plaatsgevonden." Bruls licht dit toe met een voorbeeld: "In Venlo hebben wij een groot spoorwegemplacement. Na een integrale afweging hebben wij besloten een milieuvergunning af te geven. Dit is een weloverwogen keuze geweest. Mocht er ooit iets misgaan, dan verwacht ik rugdekking van de regio en de minister over de keuze die we gemaakt hebben. Risico's horen immers bij deze moderne, complexe samenleving anno 2007 en wij als politici hebben de taak verschillende belangen af te wegen."

Meerdere belangen

"Er spelen altijd meerdere belangen", vertelt de regiovoorzitter verder. "Van ruimtelijke belangen, tot economische en sociale

"Op de langere termijn hoop ik dat we verder gaan dan fysieke veiligheid"

Beleidsvrije ruimte

De wetgever heeft in Bevi aangegeven dat er voor bepaalde risicosituaties wettelijke grenswaarden in acht moeten worden genomen. Dit speelt bij het plaatsgebonden risico. Maar rond de hoogte van het groepsrisico heeft de wetgever in hetzelfde besluit beleidsruimte gelaten aan het lokale bestuur. Vindt Bruls dat een juiste keuze van de wetgever? "Ja, uiteraard. Veiligheidsrisico's verschillen lokaal. Ook verschilt de beleving van veiligheid per plaats. We moeten dus inderdaad lokale afwegingen kunnen maken. Alleen doordat er vele handreikingen geschreven zijn, ontstaat er een soort schijnvrijheid. De handreikingen worden min of meer tot wet verheven, waardoor het lijkt of bepaalde afwegingen niet

belangen. Bij het plannen van een bepaalde ontwikkeling is een positieve grondhouding dat die ontwikkeling er komt erg belangrijk. Pro-actie en preventie zijn ontzettend belangrijk. Door daarin te investeren wordt de situatie veiliger en het bespaart achteraf veel geld. Investeren in repressie is veel duurder. Creatieve bouw- en ruimtelijke oplossingen zijn bijvoorbeeld goede preventiemaatregelen. Vanaf de eerste schetsen van een ontwikkeling zouden alle partijen al om tafel moeten. Van daaruit maken we gezamenlijk een integrale afweging en bepaalde keuzes. Daar moeten we dan ook allemaal achter staan. Het is van uiterst belang om transparant te zijn. Dus je zegt wat de keuze is, wat dat inhoudt en je vertelt ook dat bijvoorbeeld

Colofon

"Antwoord op verantwoord" is een nieuwsbrief over de wettelijke adviestaak van de regionale brandweer in de regio Noord- en Midden-Limburg. Het is een uitgave van de Sector Veiligheid, Regio Noord- en Midden-Limburg. De Sector Veiligheid zorgt voor risicobewustzijn, crisisbeheersing en rampenbestrijding door middel van samenwerking, coördinatie en operationele inzet.

Adres: postbus 11, 5900 AA Venlo
Contactpersoon: Marijke Besselink
Telefoonnummer: (077) 3598777

Redactie: Royal Haskoning
Ontwerp: ARS Grafisch

Dhr. Bruls is de regiovoorzitter van Noord- en Midden-Limburg en tevens de burgemeester van Venlo.

niet alle risico's uitgebannen zijn. Vertrouwen en transparantie zijn heel belangrijk. Persoonlijk ben ik ook transparant in belangen. Zo ben ik regiovoorzitter, maar ook burgemeester van Venlo. Daar ben ik altijd open over. Dat betekent echter niet dat ik primair voor het belang van Venlo ga."

Wet op de Veiligheidsregio's

De nieuwe Wet op de Veiligheidsregio's zit eraan te komen. Wat betekent dit voor de regio? "De facto zijn we nu al in vele opzichten een veiligheidsregio. Maar tot nu toe zijn een aantal afspraken op vrijwillige basis, bijvoorbeeld de functie van coördinerende burgemeester bij een crisis of ramp. Door de nieuwe wet leggen we dit formeel vast, dat

is beter. We gaan ook meer multidisciplinair werken. Ik vind het bijvoorbeeld een heel goed initiatief dat de politie meer betrokken wordt. Ik geloof sterk in regionale samenwerking en de nieuwe wet faciliteert dit." Bruls vertelt over het 'groeimodel' dat hij ziet: "We gaan beginnen met meer multidisciplinair oefenen als voorbereiding op rampen en crises. Vervolgens moeten gemeenten hierin een betere plek krijgen. Op de langere termijn hoop ik dat we verder gaan dan fysieke veiligheid. Ik hoop dat we ook sociale veiligheid mee zullen nemen."

Speerpunten

"De speerpunten van deze regio verschillen niet erg van andere regio's. We gaan onder

andere aan de slag met beter informatiemanagement. ICT-voorziening is hier een onderdeel van. We gaan de GHOR-kolom meer versterken, zodat de regionaal geneeskundige functionarissen met ruggesteun van het bestuur beter kunnen werken. En de regionalisering van de brandweer moet bijvoorbeeld op een verstandige manier aangepakt worden," legt Bruls uit. Hij vervolgt: "We hebben natuurlijk al veel bereikt. De veiligheidsnormen en het veiligheidsbewustzijn staan meer op de kaart. De regionale samenwerking en ondersteuning zijn absoluut op een hoger niveau gekomen. En dat vind ik pure winst."



Ester Temme, beleidsmedewerker externe veiligheid (links) en André Wensveen, programmamanager externe veiligheid (rechts), beiden van de provincie Limburg.

"We willen meer samenwerken. Het systeem van de centrumgemeenten biedt hier een unieke kans voor," menen Ester Temme en André Wensveen van de provincie Limburg. Ze werken binnen de programmafinanciering van het PUEV al jaren aan projecten rondom externe veiligheid en zien het proces van structurele formatie en samenwerking vorm krijgen. We vroegen hen naar het verloop van het project 'Veiligheid maken we samen', dat uitmondt in de ontwikkeling van centrumgemeenten. Communicatie is daarbij erg belangrijk. We praatten ook over veelbelovende toekomstige projecten.

Krachten gebundeld!

'Veiligheid maken we samen'

In 2004 is het programma 'Veiligheid maken we samen' opgezet in de provincie Limburg. Hoe is het opzetten daarvan verlopen? "We hebben verschillende bijeenkomsten georganiseerd met alle partners van het bevoegd gezag. Aan de hand van de menukaart van VROM hebben we een 'roept-u-maar' methode toegepast. Iedereen kon ideeën inbrengen om het programma vorm te geven. Deze ideeën zijn gebundeld tot projecten met een afstralend effect voor de gehele provincie," begint André. Ester vervolgt: "We hadden vrij hoge verwachtingen van de input die we zouden krijgen. De ideeën komen echter niet uit de lucht vallen. Daarbij bleek het moeilijk voor degenen die met ideeën kwamen, om ook daadwerkelijk de gevormde projecten uit te voeren. Iedereen heeft beperkte capaciteit." Het eerste deel van het programma is opgevolgd door een tweede deel in 2006. Vanuit de ervaring heeft het Program-mabureau Externe Veiligheid een vervolg geschreven. Dit is nog eens voorgelegd aan

"Het bureau krijgt veel waardering voor het werk," vertelt André. "In de toekomst zal de functie van het bureau veranderen. Het krijgt meer een faciliterende rol om de gemeenten waar nodig te ondersteunen."

Centrumgemeenten

De financiering van VROM is dusdanig ingestoken dat kennis van externe veiligheid steeds meer geborgd moet zijn in de organisatie. Dat proces wordt structurele formatie en samenwerking genoemd. André vertelt: "We gaan werken met centrumgemeenten in Limburg. Die gemeenten hebben de belangrijkste kennis over externe veiligheid in huis. Kleinere gemeenten kunnen met hun vragen terecht bij de centrumgemeenten en kunnen gezamenlijk projecten uitvoeren. Ook vindt er uitwisseling plaats tussen verschillende centrumgemeenten. Geografisch is bepaald welke gemeenten aankloppen bij welke centrumgemeente. In 2007 doen we vooronderzoek naar dit systeem. Eind dit jaar gaan we dit nogmaals met het bestuur doorspreken.

"Zet je volledig in om het systeem van de centrumgemeenten te laten werken!"

de contactpersonen. In 2004-2005 had het programma een projectmatige aanpak, het krijgt steeds meer een structurele insteek. Het project loopt er goed en ook mooi op schema. In 2010 moeten gemeenten het programma zelfstandig kunnen uitvoeren. Sinds januari 2007 ondersteunt het Program-mabureau van de provincie de gemeenten.

Een vereiste van dit systeem is namelijk wel dat het bestuurlijk draagvlak heeft. Daarbij is de wisseling van besturen zagezegd een uitdaging, omdat je de uitgangspunten dan feitelijk opnieuw uitlegt. In 2008 zetten we de voornemens om in werkplannen en een Plan van Aanpak." Ester voegt hier aan toe: "Er zal door dit systeem meer samengewerkt

gaan worden tussen de gemeenten, maar ook binnen de gemeenten. We merken nu soms dat collega's onderling niet goed op de hoogte zijn van het werk dat ze doen. AOV-ers weten bijvoorbeeld niet wie er op andere afdelingen ook bezig zijn met veiligheid. Dus ga eens wat vaker bij elkaar op de koffie zou ik zeggen en leer zo elkaars werkzaamheden beter kennen! Tevens doet het systeem een sterk beroep op de contactpersonen van de gemeenten. Zij inventariseren aan welke ondersteuning behoefte is bij de gemeenten. Contactpersonen werken erg prettig, alleen het heeft als nadeel dat je afhankelijk bent van de inzet en de beschikbaarheid van contactpersonen. Het is dus prettig als collega's elkaars werk kennen."

Communicatie!

Ester en André wijzen erop dat communicatie een constant punt van aandacht is. André: "We zijn veel bezig met bekendmaken wat we gaan doen, bezoeken brengen

aan gemeenten, nieuwsbrieven uitbrengen. Door de plannen veel onder de aandacht te brengen komt het meer 'tussen de oren' en dit vergroot de kans van slagen. We willen iedereen dan ook uitnodigen zijn of haar uiterste best te doen om het project te laten slagen." Ester geeft hierbij aan: "Door het werken in de centrumgemeenten kan er nog meer afgestemd worden op lokale behoeften van gemeenten. Dit is natuurlijk bijkomend voordeel."

Toekomstige projecten

We blikken ook vooruit naar enkele veelbelovende projecten in de nabije toekomst. "Het project opleiding en scholing gaat verder. De provincie verzorgt verschillende 'in-company' trainingen voor geïnteresseerde gemeenten. Zo hebben we een cursus over de basisbegrippen externe veiligheid, externe veiligheid in de milieuvergunning en externe veiligheid in relatie tot ruimtelijke ordening. Er is een goede opkomst, wie weet gaan we het ook in

de centrumgemeenten houden," vertelt Ester enthousiast. André noemt enkele andere projecten: "De projecten bestemmingsplannen en vergunningsdossiers gaan door. Verder zijn we bezig met de veiligheidsvisie van Chemelot. Provincie en gemeenten werken samen om de behoeften van Chemelot als bron en de mogelijkheden binnen de gemeente in kaart te brengen. Het is natuurlijk een zeer waardevol initiatief om samen aan te werken."

De uitgevoerde projecten hebben volgens beiden wel degelijk effect gehad. "Men houdt nu in een eerder stadium rekening met externe veiligheid. Zo ontstaan er minder nieuwe knelpunten dan in het verleden," legt Ester uit. André vult aan: "Het meten van de verbetering van de externe veiligheid is een gecompliceerde aangelegenheid. Het is moeilijk te zeggen hoeveel veiliger de provincie Limburg is geworden door de projecten, maar men denkt bewuster na over het onderwerp."

Samenwerking rondom externe veiligheid is sterk verbeterd!



Ruud Beeren, medewerker proactie bij de brandweer Venlo (links) en Herman van der Pasch, beleidsmedewerker preventie bij de brandweer Horst aan de Maas (rechts). Beiden zijn tevens actief bij de vrijwillige brandweer in Horst aan de Maas.

Externe veiligheid is een jong onderwerp, dat steeds meer geïntegreerd wordt in bestaande processen. Dat vraagt om samenwerking tussen allerlei partijen. We vroegen Ruud Beeren (brandweer Venlo) en Herman van der Pasch (brandweer Horst aan de Maas) ernaar. Ook kijken we vooruit naar toekomstige ontwikkelingen.

Samenwerking regionale en lokale brandweer

Sinds Bevi heeft de regionale brandweer een belangrijke adviserende taak gekregen. De lokale brandweer werkt hierbij structureel met hen samen. Ruud: "We vullen elkaars kennis aan. Zij weten inhoudelijk meer over rekenmethodes en specifieke wetgeving, wij zijn precies op de hoogte van de lokale situatie en de mogelijkheden voor repressie. De communicatie loopt een stuk beter dan een paar jaar geleden, zo kun je sneller werken." Herman wijst op een punt voor

Samenwerking gemeente

De samenwerking met afdelingen van de gemeente is ook verbeterd, beschrijven Herman en Ruud. "In Horst is er bijvoorbeeld halfjaarlijks overleg met de projectgroep externe veiligheid. Per situatie en per project overleggen de afdelingen uiteraard ook," zegt Herman. Ruud: "Het blijft echter belangrijk om een 'probleemeigenaar' te hebben. Een afdeling of persoon die zorgt dat externe veiligheid mee wordt genomen in een project. Externe veiligheid moet in een vroeg stadium aandacht hebben in het plannen van een ontwikkeling.

"We moeten over de muurtjes heen kijken"

verbetering: "We moeten aandacht houden voor de uitvoerbaarheid van maatregelen, of we er in de praktijk echt iets mee kunnen. En we moeten de maatregelen borgen om te zorgen dat deze echt worden uitgevoerd."

"De regio adviseert gemeenten met een pakket maatregelen. Gemeenten maken een keuze uit dit pakket. Maar vervolgens vindt de vertaling naar plannen en vergunningen vaak niet plaats, terwijl juist implementatie zo belangrijk is. Hier moeten we allemaal waakzaam op zijn," vult Ruud aan. "Regio, lokale brandweer en gemeenten hebben hier allemaal een taak in."

Het betrekken van de brandweer is daarin heel belangrijk. Wij helpen om de situatie veiliger te maken." En hoe is het kennisniveau van de collega's van de gemeente? Herman: "Op uitvoerend niveau is het kennisniveau goed. Bestuurders hebben echter minder kennis. Zij geven externe veiligheid soms weinig prioriteit. Het onderwerp moet een zwaardere plek veroveren in de belangenafweging." Ruud voegt toe: "Risico's inzichtelijk durven maken is de eerste stap. Hier speelt het ambtelijke apparaat een belangrijke rol. Daarna moet er een afweging van belangen zijn. Die afweging moeten we bij het bestuur laten, zij moeten immers de knopen doorhakken."

Nieuwe ontwikkelingen

Er verandert veel qua wetgeving op het gebied van externe veiligheid. Herman ziet het als volgt: "In het verleden werd vooral in kolommen gedacht. Afdelingen werken ieder voor zich binnen hun eigen vakgebied. Nu denken we meer en meer horizontaal en integraal." Beiden menen dat het belangrijk is dat de brandweer in de reorganisatie haar adviserende rol behoudt. Ruud: "Er moeten niet teveel taken worden overgedragen. Het is belangrijk dat ieder zijn specialisme behoudt. De brandweer dient op haar beurt de hele veiligheidsketen in beeld te houden." Herman voegt hieraan toe dat alle partijen in gesprek moeten blijven: "We moeten over de muurtjes heen kijken en elkaars expertise invoeren".

Wet op de Veiligheidsregio's

"Door de nieuwe Wet op de Veiligheidsregio's gaan lokale en regionale brandweer meer samenwerken. De repressieve taken blijven we zelf uitvoeren, voor de rest moeten we met elkaar om de tafel," vertelt Herman. "De verschillende opvattingen die er in de regio bestaan worden gebundeld. Dit levert voor onze klant, de belastingbetaler, enkel voordelen op." Ruud geeft wel aan dat er grenzen zitten aan schaalvergroting: "Om een goed veilig verhaal te krijgen moeten we vakinhoudelijke en lokale kennis bundelen. De lokale inbreng moet wel geborgd blijven. Dan kunnen we de kwaliteit van de dienstverlening verbeteren."

Nieuwe Amvb Buisleidingen

"Externe veiligheid staat op de agenda, maar niet meer zo sterk als een paar jaar geleden, toen Enschede in het nieuws was. Bestuurders dienen externe veiligheid op het netvlies te houden. Het omzetten van circulaire in Amvb's is daarom sowieso een goed initiatief", meent Ruud. Herman vult aan: "Buisleidingen zijn eigenlijk aan de aandacht ontsnapt. Die liggen letterlijk en figuurlijk onder de grond. Hoog tijd om de aandacht aan te scherpen, vòòrdat er een ramp gebeurt." Door de nieuwe Amvb inventariseren gemeenten wat er ècht onder de grond zit. Gemeenten kunnen dus beter inspelen op de aanwezige risico's, er kan meer 'fine-tuning' plaatsvinden. "En voor bestuurders is het gemakkelijker om beleidskeuzes te maken met de nieuwe Amvb", sluit Herman af.

Voorbeelden van goede samenwerking

Maaswaard

"Een voorbeeld van een project waarbij er goed is samengewerkt is Maaswaard in Venlo", vertelt Ruud. "Deze bekende A-locatie wordt ontwikkeld. Het ligt middenin de stad, dus grote persoonsdichtheid op weinig vierkante meters. Er komen een woonflat, woonzorgcomplex en een stadskantoor tegen het spoor aan. De gemeente moet hiervoor het bestemmingsplan aanpassen en er moest een verantwoording komen. Hier-

voor is een projectgroep samengesteld van vele partijen: milieu, ruimtelijke ordening, projectontwikkelaar, regionale en lokale brandweer en een adviesbureau. De kennis en kunde van alle partijen zijn gebundeld en we zijn op het idee gekomen het terrein te zoneren. Zodoende krijgt het woonzorgcomplex dat het verst van de bron ligt, een ander eisenpakket voorgeschreven dan het stadskantoor dat tegen het spoor aanligt."

Herbouw Oerlemans

Ook Herman noemt een mooi voorbeeld van goede samenwerking in Horst: "Bedrijf Oerlemans zou na een brand herbouwd worden. In een vroeg stadium zijn er al vele afdelingen betrokken bij het project en de risico's van het bedrijf zijn in beeld gebracht. Onder hoge tijdsdruk is optimaal samengewerkt. Ik mag wel zeggen dat nu een zo veilig mogelijke situatie voor de omgeving is bereikt."

Wist je dat.....

- Er door het IPO een document wordt opgesteld waarin de adviesrol van de regionale brandweer wordt uitgewerkt om zo de adviesrol landelijk te uniformeren?
- De gemeenten Roermond, Roerdalen, Weert en Venlo vertegenwoordigd zijn in de ambtelijke klankbordgroep?
- Er ook nog een bestuurlijke klankbordgroep wordt samengesteld?
- Er in 2008 4 centrumgemeenten komen die de taken van externe veiligheid zullen uitvoeren?

Ambtelijke bijeenkomst

Op 28 februari wordt wederom een ambtelijke bijeenkomst georganiseerd. De bijeenkomst wordt gehouden bij de Oranjerie in Roermond en begint om 11.30 uur met een inlooplunch en eindigt omstreeks 16.00 uur.

De presentaties die worden verzorgd gaan over de verantwoordingsplicht van het groepsrisico, hoe de regionale brandweer bij het adviesproces is betrokken en hoe vervolgens met het advies is omgegaan. De presentaties hebben betrekking op regionale ruimtelijke ontwikkelingen.

Daarnaast wordt een presentatie verzorgd door dhr. Jeroen Eskens (Oranjewoud) over externe veiligheid in bestemmingsplannen, het advies van de regionale brandweer bij ruimtelijke orderingsprocedures en de borging van maatregelen uit het brandweeraadvies.

Er is vooraf ook gelegenheid om uw vragen schriftelijk in te dienen. Noteert u alvast 28 februari in uw agenda. Het belooft wederom een interessante middag te worden!

TOEKOMSTIGE COMMUNICATIE

Dit is de laatste uitgave van de nieuwsbrief Antwoord op Verantwoord. In de toekomst vindt u actuele informatie over het onderwerp externe veiligheid terug op onze website www.sectorveiligheidnml.nl.